

Woord Vooraf

Hiermee doen we een boekje open over het Avondmaal. Daarover is al eindeloos veel geschreven, ook voor kinderen. Maar niet in deze vorm: als een praktisch voorleesboekje aan tafel, bijvoorbeeld in plaats van een Bijbellezing. We schreven het op verzoek van de kerkenraad, om kinderen voor te bereiden op het Avondmaal. Kinderen zijn daarbij in de Ontmoetingskerk vanaf de middengroep van de nevendienst welkom. Maar er gaat wel een en ander aan vooraf. Avondmaal vieren vraagt immers om een vorm van voorbereiding. Anders wordt het een leeg gebaar. Die voorbereiding vindt u in dit boekje. Vijf verhalen, voor elke werkdag in de week voorafgaande aan het avondmaal, een. Uiteraard verteld op het niveau van de kinderen vanaf de middengroep. We hopen dat u er wat aan hebt in het gesprek met uw kinderen. Ook als u het geen verstandig idee vindt als zij aan het Avondmaal zelf meedoen. Dat is natuurlijk uw verantwoordelijkheid. Toen we deze tekst voorbereidden, ontdekten we hoe moeilijk het is de woorden van Jezus 'Dit is mijn lichaam' en 'Dit is het bloed van mijn verbond' uit te leggen. 'Begrijpen we het zelf wel?' vroegen we ons af. Je kunt het haast niet met woorden vatten. Hoe groot moet je ervoor zijn? Misschien moet je er juist wel klein voor wezen. Goede voorbereiding gewenst.

Hanneke Boer

Piet van Midden

Priscilla van Os

Dag 1 SAMEN ETEN

Zou je het gezellig vinden om elke dag alleen te eten?

Alleen zijn is niet altijd gezellig. Maar als je in je eentje moet éten, is er al helemaal niets aan. Dan prop je gauw je mond vol bij de televisie en weg ben je weer. Want eten wil je graag sámen doen. Daar vraagt het eten om.

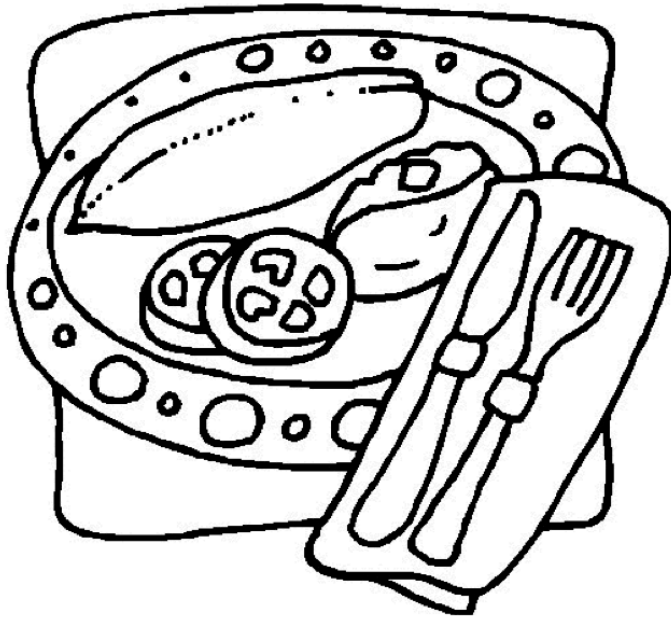
Als mensen elkaar lief en aardig vinden, gaan ze vaak samen eten.

Dan voelen ze zich één. Daarom is ruzie aan tafel zo erg. Want je kunt niet zomaar wegllopen. Dan zit iedereen met zijn hoofd naar beneden en wil je dat er zo gauw mogelijk een eind aan komt. Weet je hoe een kerkdienst heel vroeger ging, in de tijd na het eerste Pinksterfeest? Er waren nog geen kerkgebouwen. In de synagoge, waar joden komen bidden en luisteren naar de voorlezing van de Bijbel, konden de leerlingen van Jezus niet over Jezus zelf praten. Dan kregen ze ruzie met de bezoekers die niet in hem geloofden.

Daarom deden ze dat thuis, bij mensen die een huis hadden dat groot genoeg was. Daar aten ze 's avonds na het werk met elkaar en tijdens het eten praatten ze over Jezus. En natuurlijk over alles wat hij gedaan had.

Voorals mensen als Petrus en Johannes en de andere discipelen konden veel vertellen. Zó is de kerk ontstaan: niet rondom een preekstoel, maar aan tafel. Hoor maar:

'De mensen die in Jezus geloofden, deden alles samen. En niemand zei: 'Dat is lekker alleen van mij!' Vaak verkochten ze dure spullen en verdeelden het geld onder de armen. Elke dag gingen ze naar de tempel om God te danken. En elke dag kwamen ze bij elkaar om te eten en over Jezus te praten. Ze maakten er geen luxe diners van. Ze vonden het belangrijker dat ze sámen waren. Na het eten zongen ze ook nog samen een danklied. De burens zeiden steeds: 'Aan de mensen die in Jezus geloven, kun je een voorbeeld nemen. Je kunt ze vertrouwen.' En dat was ook zo. Daarom kwamen er elke dag nieuwe mensen bij die kring.' (Handelingen 2: 44-47)

Dag 2 EEN OFFER

Natuurlijk heb je iemand wel eens een cadeautje gegeven. Op verjaardagen of met Sinterklaas bijvoorbeeld. Als je iets geeft, wil je natuurlijk geen raar figuur slaan. Je geeft het liefst iets dat je zelf hebt uitgezocht. Eigenlijk geef je graag iets dat je zelf ook wel zou willen hebben. Maar moet je je eens voorstellen: jij hebt iets moois uitgezocht en je jarige vriend of vriendin zegt: 'Wat stom, dat hoef ik niet!' Dan ben je diep beledigd. Weet je hoe dat komt? Je geeft niet alleen een pakje, je geeft ook iets van jezelf.

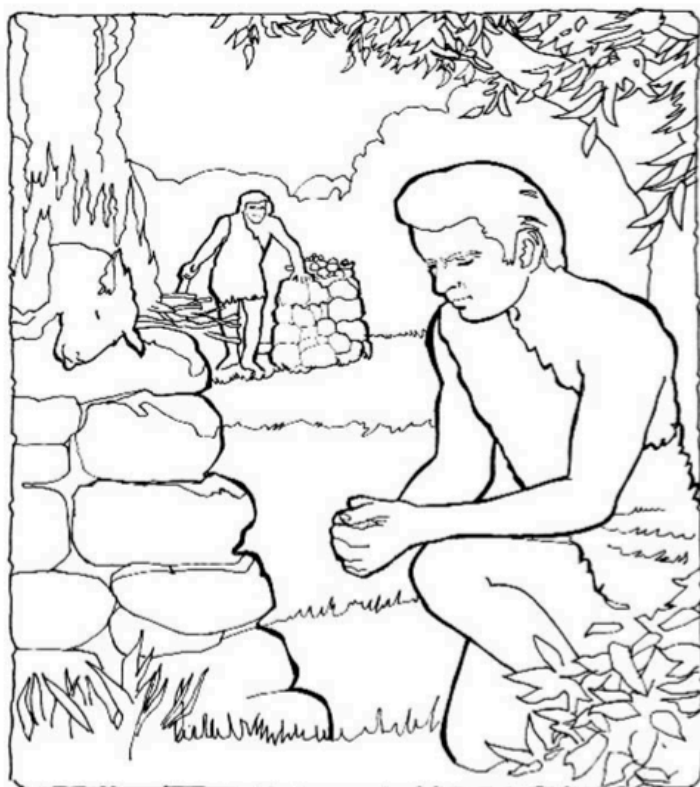
Hoe geef je iets aan God?

God heeft geen adres en je kunt ook niet even met Hem afspreken wat Hij wil hebben. Daarom gaven de mensen vroeger iets dat ze zelf mooi of belangrijk vonden. Een herder nam bijvoorbeeld een bokje van zijn kudde en slachtte dat. Hij verbrandde het op een stapel stenen, een altaar.

De rook ging omhoog en zo was het net of die naar de hemel ging. En een boer die graan had geoogst, gaf bijvoorbeeld een schoof met tarwe. Dat verbrandde hij ook op een altaar.

Dat noem je een offer. En bij zo'n offer baden ze tot God. Ze dankten hem. Dat doen wij niet meer zo. Wij brengen zulke offers niet meer. Maar wat we nog wél doen, is God danken voor alles wat we gekregen hebben. Dat heeft natuurlijk alleen maar zin als je het ook echt meent. Er is een mooi verhaal over in de Bijbel. Over Kaïn en Abel. Luister maar naar dit stukje:

Eva, de vrouw van Adam, was in verwachting. Ze beviel van een jongen. Ze was helemaal enthousiast. 'Ik heb een kind! Net als God!' zei ze. Ze noemde hem Kaïn. Maar daar bleef het niet bij. Er kwam nog een kind achteraan. Ze had een tweeling! Het broertje was een klein jongetje en ze noemde hem Abel. Toen de jongens groot waren, werd Abel schaapherder en Kaïn werd landbouwer. Toen het jaar om was, bracht Kaïn een offer van wat hij had verbouwd. Abel deed hetzelfde: hij zocht een lam uit en offerde dat. Maar Kaïn was er met zijn hart niet bij. Hij gaf wel wat van zijn land maar niet echt iets van zichzelf. God zei tegen hem: 'Kaïn, dat graan dat je verbrandt, vind ik niet zo belangrijk. ik heb het liefst iets van jou zelf. Kijk eens naar je broer Abel. Hij is dankbaar dat hij leeft.' Dat kon Kaïn niet hebben. Hij werd jaloers. Toen ze een keer samen in het veld waren, sloeg hij zijn broer Abel dood. (Genesis 4:1-8)

DAG 3 PÈSACH

Drieduizend jaar geleden vierden de boeren in het land van de Bijbel in elk voorjaar een speciaal feest. Dan was het eerste graan rijp: de gerst. Ze maakten daarvan een bundeltje aren en dansten daarmee naar de tempel. Dat was een speciale hink-stap-sprong dans. Zo'n hink-stap-sprong heet in de taal van de bijbel: pasach. Daarvan komt ons woord pèsach of pascha. Dat is hetzelfde woord. En daar komt ook ons woord Pasen vandaan. In die tijd zaten de Israëlieten gevangen in Egypte. Mozes had tegen de farao gezegd dat hij de Israëlieten moest vrijlaten. Daar piekerde de farao niet over. Daarom vertrokken ze stiekem. Ze deden dat op Pèsach. Met Pasen dus. Ze slachtten een lam dat ze snel roosterden en ze bakten brood dat niet was gegist. Daar hadden ze geen tijd voor. Matses noemen ze die broden. En ze aten groenten die bitter waren. Op Pèsach vluchtten ze Egypte uit. Voortaan zouden ze elk voorjaar aan die ontsnapping denken. Nog steeds denken joden in het voorjaar aan die uittocht uit Egypte. Jezus deed dat ook. Het was precies de avond waarop hij gevangen werd genomen. Toen was het dus pèsach. Hij had de tafel laten dekken en hij en zijn leerlingen hadden een lam laten slachten; er stonden matses, ongegiste broden, op tafel en bittere groenten. Ze dronken er wijn bij. Het was de laatste maaltijd van Jezus. Voor hem was alles anders. Luister maar:

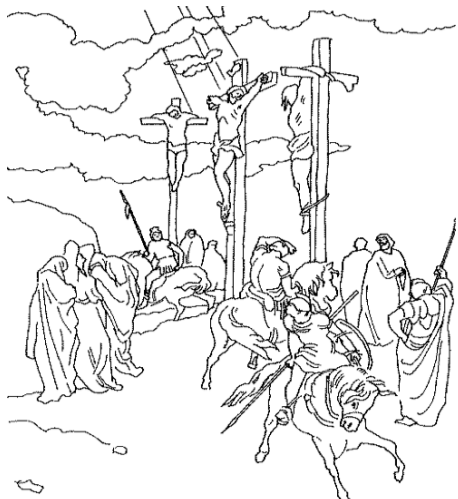
Onder het eten nam Jezus een ongegist brood. Hij zei: "Here, zegen deze spijs" en brak het. Hij gaf al zijn leerlingen een stuk. Hij zei: 'Dit is een cadeau van mij aan jullie. Ik geef iets van mijzelf.'" Toen nam hij een beker wijn. Hij zei een dankgebed en gaf de beker rond. "Drink allemaal daaruit!" zei hij. "Deze wijn is zo rood als bloed. Ik maak een afspraak met jullie. Een verbond. We zijn vrienden voor altijd. Vergeven is voor ons allemaal het belangrijkste." Hij zette de beker neer en zei: "Dit was de laatste keer dat ik hier Pèsach gevierd heb. Maar er komt een dag dat God alles nieuw zal maken. Dan vieren we Pèsach zoals we het nog nooit hebben gedaan." Ze zongen nog een psalm, zoals ze altijd deden met Pèsach. 'Loof de Heer want hij is goed, hij is trouw in wat hij doet' zongen ze. Toen gingen ze naar de Olijfberg. (Matteüs 26:26-30).

DAG 4 JESUS AAN HET KRUIS

Er zijn een heleboel verhalen over Jezus. Die vind je in de bijbel, in het deel dat we het Nieuwe Testament noemen. Er zijn verschillende mensen geweest die hebben opgeschreven wat Jezus heeft gezegd en wat er met hem is gebeurd. En weet je wat nu zo bijzonder is? We weten bijna niets over de tijd toen Jezus jong was. Er wordt pas echt over Jezus verteld als hij dertig jaar oud is. En dan nog maar een heel klein beetje. Maar van één week in het leven van Jezus weten we bijna alles. En van de laatste dag van die week weten we het van uur tot uur: dat is de Goede Vrijdag. Toen werd hij voor de Romeinse stadhouder, Pontius Pilatus, gebracht. Die heeft Jezus veroordeeld tot de dood. Waarom? Hij had niets gedaan! De mensen hebben hem gedood omdat ze niet tegen hem op konden. Hij had hen lief. Maar zij haatten hem. Ze hebben hem aan een kruis geslagen. Hij heeft daarna nog maar een paar uur geleefd. Aan het kruis bad hij nog voor degenen die het hem aandeden: 'Vader, vergeef het hun. Ze weten niet wat ze doen!' Als ze jou echt iets aandoen, wordt je vader of moeder woedend. Die komt dan echt in actie. Waarom heeft God niets gedaan? God heeft deze misdaad natuurlijk ook gevoeld. Hij heeft misschien gedacht: 'Als ik me laat gaan, maak ik al die mensen kapot.' En Hij heeft het vergeven. Daar bad Jezus ook om. Verzoend, noemen we dat met een mooi woord. Daar zit het woord 'zoen' in. En een zoen geef je, als je het goedmaakt met iemand. Lees je even mee?

Ze kwamen met Jezus bij een plaats die ze 'kopje' noemden, een heuveltje in de vorm van een hoofd. Golgota heet dat in het Hebreeuws. Ze sloegen Jezus aan een kruis en aan weerskanten kruisigden ze een misdadiger. Jezus bad: 'Vader, vergeef het hun. Ze weten niet wat ze doen!' De mensen stonden te kijken, alsof het iets leuks was. Er waren er die de gek met Jezus staken. 'Als je de koning bent, kom dan eens van je kruis af!' riep iemand spottend. Om twaalf uur werd het helemaal donker, tot drie uur. Toen riep Jezus: 'Vader, in uw handen geef ik mijn leven over.' Zo stierf hij. (Lucas 23: 33-46)

Dag 5 HET AVONDMAAL

In alle christelijke kerken wordt het Avondmaal gevierd. Soms heet het anders. In een Rooms Katholieke kerken heet het bijvoorbeeld *eucharistie*. Dat betekent 'Dank' en dat is het ook. Het Avondmaal is één groot dankgebed. Daarom vinden we het fijn als iedereen die dankbaar is eraan meedoet. Want als je oud genoeg bent om 'dank u wel' tegen God te zeggen om alles wat hij heeft gedaan, en om de vergeving die Hij ons schenkt, ben je ook oud genoeg om aan het Avondmaal mee te doen. Met het Avondmaal eten we dus niet zomaar een stukje brood en drinken we even een slokje wijn. Daar gaat het niet eens om. Zoals in het verhaal over Kaïn en Abel het niet ging om het offer dat ze brachten, maar om wat ze erbij dachten. Dat is bij het Avondmaal precies zo. We vieren dat God Jezus aan ons heeft gegeven. Daarom beginnen we altijd met een dankgebed. En we denken terug aan Jezus die voor ons gestorven. Daarom mogen wij leven! Zullen we even kijken wat er in de kerk in het kort wordt gezegd, als er Avondmaal wordt gevierd? We noemen dat de *liturgie*. De diakenen brengen het brood en de wijn of druivensap binnen. Dan volgt een uitnodiging. De dominee zegt dat de tafel gedekt staat voor *iedereen* die in Jezus gelooft. Dus ook voor jou! Na een lied wordt eerst gedankt. We zeggen 'dank u wel' tegen God. Vanwege Jezus. Wij mogen leven omdat Hij is gestorven. En we denken terug aan die avond waarop Jezus het pèsach vierde en zei: 'Ik geef je een cadeautje. Iets van mezelf.' In de kerk zeggen we dat met andere woorden: 'Dit brood is mijn lichaam' zeggen we dan. Dat is het offer dat Jezus heeft gebracht. En de wijn noemen we 'de beker van het nieuwe verbond.'

'Vrienden voor altijd. Vergeving vóór alles' betekent dat. Dan bidden we dat we het ook echt sámen mogen vieren. Want eten doe je toch zeker het liefste met elkaar? We denken dan ook aan al die mensen die gestorven zijn en die bij God wachten tot alles nieuw is geworden. Dan bidden we het Onze Vader. Dat gebed gaat juist over vergeving. 'Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij dat doen' bidden we. Na een lied neemt de dominee een brood, breekt het en zegt:

'Dit is mijn lichaam voor u, eet allemaal daarvan; doe dit tot mijn gedachtenis.'

Dat betekent: 'Dit offer heb ik gebracht. Blijf je daar wel aan denken? En ook: 'Doe je serieus mee?!'

Daarna wordt de beker vol geschonken en gezegd:

'Deze beker is het nieuwe verbond in mijn bloed. Drink allemaal van de wijn. Jezus heeft ons met God verzoend.'

Dat betekent dus 'Jezus belooft ons: "We zijn vrienden voor het leven."'

Voor de kinderen schenken we natuurlijk druivensap. Wijn of druivensap maakt helemaal niets uit. Want het gaat niet om wat in die beker zit, maar om wat in je hart zit.

Daarna gaat de dominee voor in de kerk staan met een grote schaal brood. Iedereen die dat wil komt langs een om stukje brood te krijgen. Je mag het niet van de schaal pakken. Je krijgt het. Het mooiste is als je je linkerhand open houdt. Dan legt de dominee het stukje brood in je hand. *'Het lichaam van Christus'* wordt er dan gezegd. Waarom je linkerhand? Omdat die het dichtst bij je hart zit. Daarna loopt iedereen verder naar de andere kant van de kerk. Daar krijg je van de ouderling of diaken druivensap, en de grote mensen wijn. *'Het bloed van Christus'* zeggen ze daarbij. Als iedereen het heeft ontvangen, krijgen de ouderlingen en diakenen, en als allerlaatste de dominee zelf brood en wijn. Die mogen het zelf ook niet pakken. Ze krijgen het. Eigenlijk van Jezus zelf. Maar dat wist je natuurlijk al.

Met het Avondmaal vieren we dus dat God van ons houdt en alles voor ons over heeft. We vieren dat Jezus het offer heeft gebracht. Je hebt er nu vijf dagen over gelezen. Snap je het? Vast niet helemaal. Niemand kan dat begrijpen, de ouderlingen, diakenen en de dominee snappen dat ook niet. Echt niet. Ze zeggen eigenlijk: 'God, we begrijpen niet dat u zo van ons houdt, maar we zijn er wel dankbaar voor.' Praat er maar eens met je vader en moeder over.

